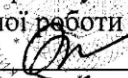

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут людини
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

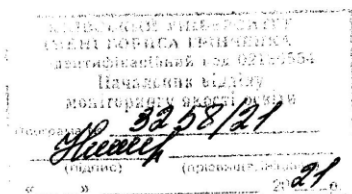
«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
 (О. Б. Жильцов)
« 01 » « 02 » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка (загальна та спеціальна)»
Змістовий модуль «Спеціальна педагогіка»

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.01 Логопедія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	_____ (назва спеціалізації)

Київ – 2021

Розробник:

Мартинчук Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Викладач:

Мартинчук Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від 15.01. 2020 р. № 1

Завідувач кафедри О.В. Мартинчук (підпис) (О.В. Мартинчук)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Логопедія)

(назва освітньої програми)

15.01. 2020 р.

Керівник освітньої програми О.В. Мартинчук (підпис) (О.В. Мартинчук)

Робочу програму перевірено

03.02.2020 р.

Заступник директора Р.О. Павлюк (підпис) (Р.О. Павлюк)

Пролонговано:

на 20 20 /2021 н.р. О.В. Мартинчук (підпис) О.В. Мартинчук (ПІБ) «20» 01 20 21 р.
Протокол № 1

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р.
Протокол №__ (підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р.
Протокол №__ (підпис) (ПІБ)

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р.
Протокол №__ (підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Змістовий модуль «Спеціальна педагогіка з історією»		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Обсяг кредитів	3	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	-
Аудиторні	42	-
Модульний контроль	6	-
Семестровий контроль	10	-
Самостійна робота	32	-
Форма семестрового контролю	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формувати знання і розуміння науково-теоретичних засад спеціальної педагогіки як науки про навчання, виховання та розвиток дітей з особливими освітніми потребами; історії розвитку освіти осіб з особливими освітніми потребами; педагогічних систем навчання дітей з різними особливими освітніми потребами.

Завдання:

- формувати загальні компетентності: світоглядну, громадянську, комунікативну, міжособистісну взаємодію, інформаційно-комунікаційну, креативну, аналітичну, самоосвітню;
- формувати фахові компетентності: організаційну, теоретико-методологічну, психолого-педагогічну, методичну, спеціально-педагогічну, спеціально-методичну, психолінгвістичну, компетентність у сфері інклюзивного навчання, деонтологічну.

3. Результати навчання за дисципліною:

- знати і розуміти теоретичні засади спеціальної педагогіки; особливості та закономірності навчання, виховання і розвитку різних категорій дітей з особливими освітніми потребами;
- знати і розуміти концептуальні засади, етапи, досягнення й тенденції становлення і розвитку систем спеціальної освіти;
- уміти продемонструвати навички до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку під час виконання завдань для самостійної роботи;
- уміти продемонструвати здатність до постійного підвищення свого професійного та загальнокультурного рівня, вдосконалення педагогічної майстерності, виконання професійних обов'язків з дотриманням етичних і моральних норм.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль «Спеціальна педагогіка»							
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки							
Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука про освіту осіб з особливими освітніми потребами. Понятійно-категоріальний апарат спеціальної педагогіки.	10	2		2			2
Тема 2. Концептуальні та теоретичні засади спеціальної педагогіки.		2		2			4
Тема 3. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні. Принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.		2		2			2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6		6			8
Змістовий модуль 2. Історія становлення і розвитку систем спеціальної освіти							
Тема 4. Історія становлення і розвитку освіти осіб з особливими освітніми потребами.	8	2	-	2	-	-	3
Тема 5. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами.	8	2	-	2	-	-	4
Тема 6. Сучасна національна система освіти для дітей з ООП.	6	2	-		-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	32	6	-	4	-	-	9
Змістовий модуль 3. Педагогічні системи освіти дітей з особливими освітніми потребами							
Тема 7. Педагогічні системи освіти дітей з сенсорними порушеннями.	6	2	-	2	-	-	3
Тема 8. Педагогічні системи освіти дітей з ментальними порушеннями.	7	2	-	2	-	-	3
Тема 9. Педагогічні системи освіти дітей з тяжкими порушеннями мовлення та порушеннями опорно-рухового апарату.	7	2	-	2	-	-	3

Тема 10. Педагогічні системи освіти дітей з розладами аутистичного спектра та поведінковими порушеннями.	6	2		2			3
Тема 11. Педагогічні системи освіти дітей зі складними та множинними порушеннями.		2		2			3
Модульний контроль	2						
Разом	28	10	-	10	-	-	15
Підготовка та проходження контрольних заходів	10						
Усього за змістовий модуль «Спеціальна педагогіка»	90	22	-	20	-	-	32

5. Програма навчальної дисципліни

Програма змістового модуля «Спеціальна педагогіка з історією»

Змістовий модуль I.

Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука про освіту осіб з особливими освітніми потребами. Понятійно-категоріальний апарат спеціальної педагогіки

Спеціальна педагогіка як галузь педагогічної науки про освіту осіб з особливими освітніми потребами. Об'єкт, предмет, мета і завдання спеціальної педагогіки як науки. Зв'язок спеціальної педагогіки з іншими науками. Галузі спеціальної педагогіки (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, олігофренопедагогіка, логопедагогіка, психокорекційна педагогіка, ортопедагогіка, аутизмпедагогіка).

Суспільство та інвалідність. Медична та соціальна моделі ставлення суспільства до людей з інвалідністю та осіб з особливими освітніми потребами. Сучасна термінологія в умовах оновленої гуманістичної парадигми спеціальної педагогіки. Основні поняття спеціальної педагогіки (порушення, дизонтогенез, корекція, компенсація, соціалізація, абілітація та реабілітація, особи з особливими освітніми потребами, корекційно-компенсаторна робота, корекційна спрямованість навчання, корекційно-розвиткові послуги (допомога), підтримка, психолого-педагогічний супровід тощо).

Ключові слова: спеціальна педагогіка, корекційна педагогіка, дефектологія, медична та соціальна моделі ставлення суспільства до інвалідності, корекція, компенсація, соціалізація, абілітація та реабілітація, корекційно-розвиткові послуги (допомога), підтримка, психолого-педагогічний супровід

Рекомендована основна література [1-5]

Рекомендована додаткова література [3-5, 7, 14, 18, 20, 23]

Тема 2. Концептуальні та теоретичні засади спеціальної педагогіки

Теоретичні засади спеціальної педагогіки (дефектології). Наукові концепції Л.С. Виготського та їх значення для становлення і розвитку спеціальної педагогіки (дефектології). Концепція про культурно-історичне походження психіки та формування вищих психічних функцій, концепція про загальні та специфічні закономірності психічного розвитку в нормі та патології, концепція про провідну роль навчання в розвитку дитини.

Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні. Концепція «Нова українська школа».

Ключові слова: структура порушення, загальні та специфічні закономірності розвитку психіки, зона найближчого розвитку дитини, нова українська школа.

Рекомендована основна література [2, 3, 5]

Рекомендована додаткова література [5, 6, 7, 11, 14, 18, 20]

Тема 3. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні. Принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами

Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні. Концепція «Нова українська школа».

Поняття про принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами. Генетичний принцип, принцип педагогічного оптимізму, принцип розвивального навчання, принцип ранньої педагогічної допомоги, принцип соціально адаптованої спрямованості навчання, принцип діяльнісного підходу до навчання і виховання, принцип розвитку мислення, мовлення і комунікації як засобів спілкування, принцип диференційованого та індивідуального підходів, принцип необхідності спеціального педагогічного керівництва тощо.

Ключові слова: загальнодидактичні та спеціальні принципи організації освітнього процесу.

Рекомендована основна література [2, 5]

Рекомендована додаткова література [11, 17, 23]

Змістовий модуль II.

Історія становлення і розвитку систем спеціальної освіти

Тема 4. Історія становлення і розвитку освіти осіб з особливими освітніми потребами

Періодизація еволюції ставлення суспільства і держави до осіб з порушеннями психофізичного розвитку (за періодизацією М.М. Малофєєва);

порівняльна характеристика етапів становлення і розвитку систем спеціальної освіти в Європі та в Україні.

Ключові слова: періоди еволюції ставлення суспільства і держави та осіб з порушеннями психофізичного розвитку; періодизація розвитку системи спеціальної освіти, соціокультурний контекст.

Рекомендована основна література [1, 4]

Рекомендована додаткова література [6, 10, 11, 16, 19]

Тема 5. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами

Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами. Розвиток спеціальної педагогіки у 20-30 р.р. ХХ ст. Етапи розвитку освіти дітей з особливими потребами за часів незалежності України (за періодизацією О.М. Таранченко). Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні.

Ключові слова: національна система спеціальної освіти.

Рекомендована основна література [1, 4]

Рекомендована додаткова література [2, 6, 10, 19, 22]

Тема 6. Сучасна національна система освіти для дітей з особливими освітніми потребами

Сучасний період розвитку освіти осіб з особливими освітніми потребами. Трансформаційні зміни спеціальної освіти в Україні. Система освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами в Україні.

Ключові слова: система освіти для дітей з особливими освітніми потребами, спеціальна освіта, інклюзивна освіта.

Рекомендована основна література [1, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [2, 4, 7, 14, 23]

Змістовий модуль III.

Педагогічні системи освіти дітей з особливими освітніми потребами

Тема 7. Педагогічні системи освіти дітей з сенсорними порушеннями

Загальна характеристика порушень слуху. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями слуху. Система корекційно-компенсаторної допомоги людям з порушеннями слуху. Система освіти дітей з порушеннями слуху.

Загальна характеристика порушень зору. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями зору. Система корекційно-компенсаторної допомоги людям з порушеннями зору. Система освіти дітей з порушеннями зору.

Ключові слова: сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, глухота, туговухість, приглухуватість, глухі та слабкочуючі діти, сліпота, слабкозорість, сліпі та слабкозорі діти.

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [3, 5, 8, 9, 12, 14, 21, 24]

Тема 8. Педагогічні системи освіти дітей з ментальними порушеннями

Загальна характеристика ментальних порушень. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Система корекційно-компенсаторної допомоги людям з порушеннями інтелектуального розвитку. Система освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Загальне поняття про граничні форми інтелектуального порушення і затримку темпу психічного розвитку. Типологія затримок психічного розвитку (класифікація К.С. Лебединської). Психолого-педагогічна характеристика дітей з труднощами у навчанні. Система корекційно-компенсаторної допомоги дітям з труднощами у навчанні.

Ключові слова: олігофренопедагогіка, психокорекційна педагогіка, ментальні порушення, порушення інтелектуального розвитку, затримка психічного розвитку (ЗПР).

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [5, 14, 21, 25]

Тема 9. Педагогічні системи освіти людей з тяжкими порушеннями мовлення та порушеннями опорно-рухового апарату

Загальна характеристика мовленнєвих порушень. Психолого-педагогічна характеристика дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Система логопедичної допомоги і закладів освіти для дітей з мовленнєвими порушеннями.

Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Система корекційно-компенсаторної допомоги людям з порушеннями опорно-рухового апарату. Система освіти дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.

Ключові слова: логопедія, логопедагогіка, мовленнєве порушення, ортопедагогіка, порушення опорно-рухового апарату, дитячий церебральний параліч, форми ДЦП.

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [1, 5, 14, 15, 21, 25]

Тема 10. Педагогічні системи освіти людей з розладами аутистичного спектра та поведінковими порушеннями.

Поняття про первазивні порушення. Загальна характеристика розладів аутистичного спектра. Клініко-психолого-педагогічна характеристика осіб з розладами аутистичного спектра. Система корекційно-

компенсаторної допомоги дітям з розладами аутистичного спектра. Система освіти дітей з розладами аутистичного спектра. Можливості розвитку, освіти і соціалізації аутичних осіб.

Поняття про синдром дефіциту уваги та гіперактивності (СДУГ). Причини виникнення СДУГ. Ознаки СДУГ: зниження уваги, гіперактивність та імпульсивність. Клініко-психолого-педагогічна характеристика осіб зі СДУГ. Особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми зі СДУГ.

Ключові слова: аутизмпедагогіка, первазивні порушення, розлади аутистичного спектра, аутизм, синдром дефіциту уваги і гіперактивності.

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [5, 13, 14, 16, 27]

Тема 11. Педагогічні системи освіти дітей зі складними та множинними порушеннями

Поняття про складні та множинні порушення. Загальна характеристика дітей зі складними та множинними порушеннями. Система корекційно-компенсаторної допомоги дітям зі складними та множинними порушеннями.

Ключові слова: складні та множинні порушення.

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [5, 13, 14]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів зі змістового модуля «Спеціальна педагогіка з історією»

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	5	5
Відвідування практичних занять	1	3	3	2	2	5	5
Робота на практичному занятті	10	3	30	2	20	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	76	-	65	-	110
Максимальна кількість балів: 251							
Розрахунок коефіцієнта: $k=251/100=2,51$							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Скласти портфоліо, у якому продемонструвати:

- знання з навчальної дисципліни,
- уміння ставити індивідуальні навчальні цілі,

– навички до самостійної пізнавальної діяльності.
 Форма портфоліо представлена у додатку А.

Критерії оцінювання:

1. Здатність продемонструвати знання навчального матеріалу – 2 б.
2. Здатність до рефлексії – 1 б.
3. Здатність до критичного мислення – 1 б.
4. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі спеціальної освіти – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Тестування (25 тестових завдань), письмова форма	Правильна відповідь на тестове завдання	1 бал
МКР 2	Письмова форма; виконання аналітичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля	10 балів
		2. Здатність продемонструвати аналітичне мислення й генерування ідей у процесі аналізу та комплексного розв'язання теоретичних та практичних професійних проблемних питань з організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами	10 балів
		3. Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів
МКР 3	Письмова форма; виконання аналітичного та практичного завдання	1. Здатність продемонструвати знання змісту модуля	10 балів
		2. Здатність продемонструвати аналітичне мислення й генерування ідей у процесі аналізу та комплексного розв'язання теоретичних та практичних професійних проблемних питань з організації освітнього процесу для дітей з порушеннями мовленнєвого	10 балів

		розвитку	
		3.Здатність продемонструвати високий рівень грамотності писемного мовлення	5 балів

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.
Не передбачено навчальним планом.

6.5. Орієнтовний перелік питань для комплексного семестрового контролю.

Питання репродуктивного і аналітичного характеру

1. Охарактеризуйте спеціальну педагогіку як самостійну галузь педагогічної науки, розкрийте сутність основних понять спеціальної педагогіки.

2. Охарактеризуйте теоретичні засади спеціальної педагогіки. Розкрийте сутність концепції Л.С. Виготського про культурно-історичне походження психіки та формування вищих психічних функцій.

3. Охарактеризуйте теоретичні засади спеціальної педагогіки. Розкрийте сутність концепції Л.С. Виготського про загальні та специфічні закономірності психічного розвитку в нормі та патології.

4. Охарактеризуйте сучасний період розвитку освіти осіб з особливими освітніми потребами та трансформаційні зміни спеціальної освіти в Україні.

5. Охарактеризуйте теоретичні засади спеціальної педагогіки. Розкрийте сутність концепції Л.С. Виготського про провідну роль навчання в розвитку дитини.

6. Охарактеризуйте сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні.

7. Охарактеризуйте нові підходи до освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні у контексті реалізації Концепції «Нова українська школа».

8. Охарактеризуйте загальнодидактичні та спеціальні принципи навчання та особливості їх реалізації у спеціальній освіті.

9. Охарактеризуйте періодизацію еволюції ставлення суспільства і держави до осіб з порушеннями психофізичного розвитку за М.М. Малофєєвим.

10. Охарактеризуйте етапи розвитку освіти дітей з особливими потребами за часів незалежності України (за періодизацією О.М. Таранченко).

11. Охарактеризуйте сучасну національну систему освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

12. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями слуху. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності слабкочуючих дітей на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

13. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями слуху. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності глухих дітей на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

14. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями зору. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності слабкозорих дітей на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

15. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями зору. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності сліпих дітей на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

16. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з ДЦП на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

17. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з порушеннями інтелектуального розвитку на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

18. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з труднощами у навчанні. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з труднощами у навчанні на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

19. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з синдромом Дауна на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

20. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з поведінковими порушеннями. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з синдромом дефіциту уваги та гіперактивності на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

21. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з розладами

аутистичного спектра. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з розладами аутистичного спектра на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

22. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей з тяжкими порушеннями мовлення на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

23. Охарактеризуйте педагогічну систему навчання дітей зі складними порушеннями. Проаналізуйте вплив особливостей розвитку та навчально-пізнавальної діяльності дітей зі складними порушеннями мовлення на організацію навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з ними в освітньому просторі закладу освіти.

24. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з порушеннями слуху та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

25. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з порушеннями зору та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

26. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з порушеннями опорно-рухового апарату та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

27. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з ментальними порушеннями та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

28. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з розладами аутистичного спектра та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

29. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з розладами аутистичного спектра та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

30. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям зі складними та множинними порушеннями та розкрийте сутність корекційно-компенсаторної допомоги цим дітям.

Питання практичного характеру

1. За описом визначте тип порушення психофізичного розвитку дитини та запропонуйте напрями корекційно-розвивальної роботи з цією дитиною. Обґрунтуйте свою відповідь.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Навчально-методична карта змістового модуля «Спеціальна педагогіка з історією»

Разом: 90 год. (3 кредити), з них 22 год. – лекційних, 20 год. – практичних, 6 год. – модульного контролю, 32 год. самостійної роботи, 10 год. семестрового контролю.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Назва модуля	Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки			Історія становлення і розвитку систем спеціальної освіти		
Кіл. балів за	76 балів			65 бали		
Теми	1	2	3	4	5	6
Теми лекцій	Спеціальна педагогіка як наука про освіту осіб з ООП. Понятійно-категоріальний апарат спеціальної педагогіки (1 б.)	Концептуальні і теоретичні засади спеціальної педагогіки (1 б.)	Концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з ООП. (1 б.)	Історія становлення і розвитку освіти осіб з ООП (1 б.)	Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з ООП (1 б.)	Сучасна національна система освіти для дітей з ООП (1 б.)
Теми практ. занять	Понятійно-категоріальний апарат спеціальної педагогіки (1 б.)	Концептуальні і теоретичні засади спеціальної педагогіки (1 б.)	Принципи організації освітнього процесу для дітей з ООП (1 б.)	Історія становлення і розвитку освіти осіб з ООП (1 б.)	Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з ООП (1 б.)	
Робота на практ зан.	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 б.
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		

Модулі	Змістовий модуль III				
Назва модуля	Педагогічні системи освіти дітей з особливими освітніми потребами				
Кіл. балів за модуль	110 балів				
	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Педагогічні системи освіти дітей із сенсорними порушеннями (1 б.)	Педагогічні системи освіти дітей із ментальними порушеннями (1 б.)	Педагогічні системи освіти дітей із ТПМ та порушеннями ОРА (1 б.)	Педагогічні системи освіти дітей з РАС (1 б.)	Педагогічні системи освіти дітей зі складними та множинними порушеннями (1 б.)
Теми семінар.та практ. занять	Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із сенсорними порушеннями (1 б.)	Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з ментальними порушеннями (1 б.)	Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями мовлення та порушеннями ОРА (1 б.)	Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей з РАС (1б.).	Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей зі складними та множинними порушеннями (1б.)
Робота на сем. зан.	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)				

Всього: 251

Розрахунок коефіцієнта: $k=251/100=2,51$

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Колупаєва А.А, Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики: монографія. К.: ТОВ «АПОТОЛ», 2016. 152 с.
2. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: навчальний посібник / О.В. Мартинчук. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. 287 с.
3. Мартинчук О.В. Спеціальна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін.; за ред. О.В. Мартинчук. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2018. 364 с.
4. Назарова Н.М. Специальная педагогика : учебное пособие / Л.И. Аксенова, Б.А. Архипов, Л.И. Беякова и др.; под ред. Н.М. Назаровой. М.: Академия, 2010. 400 с.
5. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N.M. Bibik. K.: Litera LTD, 2019. 208 s.

Додаткова:

1. Базима Н.В., Качуровська О.Б., Коломієць Ю.В., Мартиненко І.В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі : навч.-метод. посібник. / За ред. І.В. Мартиненко, М.К. Шеремет. К. : ДІА, 2019. 148 с.
2. Войтко В. Навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами: сучасні підходи : навчально-методичний посібник / В. Войтко. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 84 с.
3. Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання: зб. наук. праць / За ред. А. А. Колупаєвої. К.: Педагогічна думка, 2012. Вип. 3. 130 с.
4. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 338 с.
5. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія : підручник. К. : ВЦ «Академія», 2020. 223 с.
6. Колупаєва А., Таранченко О. Освіта дітей з особливими потребами за часів незалежності України: етапність у стратегічному вимірі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 3 (79). С. 7-18.
7. Колупаєва А., Таранченко О. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. посібник. Харків, Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
8. Костенко Т. Учні початкових класів із порушеннями зору : навчання та розвиток : навч.-метод. посібник. Харків, Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
9. Костенко Т., Гудим І. Навчання дітей із порушеннями зору : навч.-метод. посібник. Харків, Вид-во «Ранок», 2019. 184 с.

10. Логопедія: підручник / За ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776 с.
11. Миронова С. Нова Українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Астон, 2020. 176 с.
12. Навчання дітей із порушеннями слуху: навч.-метод. посібник / С.В. Кульбіда та ін. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 216 с.
13. Недозим І. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 96 с.
14. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвеева; за заг. ред. С.П. Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.
15. Рібцун Ю. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2020. 264 с.
16. Скрипник Т.В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху: монографія. К.: Альянть, 2019. 196 с.
17. Софій Н., Найда Ю. Середовище, що належить дітям: poradnik для педагогів закладів дошкільної освіти / За заг. ред. В.В. Засенка. К., 2019. 65 с.
18. Специальная дошкольная педагогика: учебное пособие / Е.А. Стребелева, А.Л. Венгер, Е.А. Екжанова и др.; Под ред. Е.А. Стребелевой. М.: Академия, 2001. 312 с.
19. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н. М. Назаровой. Т. 1: История специальной педагогики. М.: Академия, 2007. 352 с.
20. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н. М. Назаровой. Т. 2: Общие основы специальной педагогики. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 352 с.
21. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н. М. Назаровой. Т. 3: Педагогические системы специального образования. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 400 с.
22. Таранченко О. Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 4 (80). С. 87-95.
23. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід: навч.-метод. посібник / Л.І. Прохоренко, О.О. Бабяк, В.В. Засенко, Н.А. Ярмола: навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 160 с.
24. Учні початкових класів із порушеннями слуху: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник / С.В. Кульбіда, С.В. Литовченко, В.В. Жук, В.В. Литвинова. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 144 с.

25. Чеботарьова О., Гладченко І. Учні початкових класів із порушеннями інтелектуального розвитку : навчання та розвиток : навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
26. Шипицына Л.М., Мамайчук И.И. Детский церебральный паралич. Санкт-Петербург: Дидактика Плюс, М.: Институт общегуманитарных исследований, 2001.
27. Шульженко Д. Аутизм – не вирок. Львів: Кальварія, 2010. 224 с.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

ЕНК «Спеціальна педагогіка з історією» [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=15732>

10. Список рекомендованих книг:

Деніел Кіз. Квіти для Елджерона

Список рекомендованих фільмів:

Форест Гамп

Король говорить!

Людина дощу (реж. Баррі Левінсон, 1988)

Колір раю (реж. Маджид Маджиді, 1999)

Плем'я

Портфоліо

студента I курсу спеціальності 106 Спеціальна освіта, групи ЛОГ.... ,
ПІБ

1: Вступ: портфоліо

Шановний студенте! Під час вивчення курсу «Спеціальна педагогіка з історією» Ви складаєте портфоліо.

Портфоліо являє собою перелік Ваших індивідуальних навчальних цілей, які Ви ставите собі у процесі вивчення курсу, та досвід Вашої навчально-пізнавальної діяльності у процесі виконання визначених Вами навчальних цілей.

Зміст портфоліо є важливим засобом оцінювання Вашої навчально-пізнавальної діяльності та активності, що дає можливість зрозуміти ставлення, набуті (професійні) знання та навички.

Портфоліо є персональним документом.

Портфоліо включає три частини:

Частина 1

- Особисті дані

Частина 2

- Навчальні цілі та докази набутих знань і вмінь.

Ми оцінюємо такі компетенції в цьому портфоліо: здатність до рефлексії та ініціативи; можливість розвивати свій професіоналізм в галузі спеціальної педагогіки.

ЧАСТИНА 1

Персональні дані

Ім'я, прізвище:
Група
Дата народження:
Місце народження:

фото

ЧАСТИНА 2

Навчальні цілі та докази набутих компетенцій ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

«Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки»

Тема 1. Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки.

Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенційфахівця зі спеціальної освіти?	Шляхи виконання цілі.
Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?	Опис результату.
Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...	Опис рефлексії.

Тема 2. Концептуальні та теоретичні засади спеціальної педагогіки.

Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенційфахівця зі спеціальної освіти?	Шляхи виконання цілі.
Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?	Опис результату.
Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена /	Опис рефлексії.

задоволений своєю дією і результатом, коли...	
---	--

Тема 3. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти осіб з особливими освітніми потребами. Принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.

Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?	Шляхи виконання цілі.
Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?	Опис результату.
Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по-іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...	Опис рефлексії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ СИСТЕМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 4. Історія становлення і розвитку систем спеціальної освіти

Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?	Шляхи виконання цілі.
Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?	Опис результату.
Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився?	Опис рефлексії.

<p>Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього?</p> <p>Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...</p>	
---	--

Тема 5. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами

<p>Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?</p>	<p>Шляхи виконання цілі.</p>
<p>Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?</p>	<p>Опис результату.</p>
<p>Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...</p>	<p>Опис рефлексії.</p>

Тема 6. Сучасна національна система освіти для дітей з ООП

<p>Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?</p>	<p>Шляхи виконання цілі.</p>
<p>Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?</p>	<p>Опис результату.</p>
<p>Рефлексія: Що мене приваблює?</p>	<p>Опис рефлексії.</p>

<p>Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...</p>	
---	--

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ПЕДАГОГІЧНІ СИСТЕМИ ОСВІТИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Тема 7. Педагогічні системи освіти дітей з сенсорними порушеннями

<p>Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?</p>	<p>Шляхи виконання цілі.</p>
<p>Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?</p>	<p>Опис результату.</p>
<p>Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...</p>	<p>Опис рефлексії.</p>

Тема 8. Педагогічні системи освіти дітей з ментальними порушеннями

<p>Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?</p>	<p>Шляхи виконання цілі.</p>
<p>Результат: Чи досягнули Ви своєї</p>	<p>Опис результату.</p>

мети? Наскільки?	
Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...	Опис рефлексії.

Тема 9. Педагогічні системи освіти дітей з тяжкими порушеннями мовлення та з порушеннями опорно-рухового апарату

Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?	Шляхи виконання цілі.
Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?	Опис результату.
Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...	Опис рефлексії.

Тема 10. Педагогічні системи освіти людей з розладами аутистичного спектра.

Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?	Шляхи виконання цілі.
Результат: Чи	Опис результату.

<p>досягнули Ви своєї мети? Наскільки?</p>	
<p>Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...</p>	<p>Опис рефлексії.</p>

Тема 11. Педагогічні системи освіти людей зі складними і тамножинними порушеннями

<p>Персональна ціль: Що Ви хочете дізнатись, з'ясувати, зрозуміти, зробити, щоб опанувати програмовим матеріалом, набути компетенцій фахівця зі спеціальної освіти?</p>	<p>Шляхи виконання цілі.</p>
<p>Результат: Чи досягнули Ви своєї мети? Наскільки?</p>	<p>Опис результату.</p>
<p>Рефлексія: Що мене приваблює? Чому я навчився? Що я повинен/повинна зробити по- іншому в наступний раз? Що мені потрібно зробити для цього? Я задоволена / задоволений своєю дією і результатом, коли...</p>	<p>Опис рефлексії.</p>

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА З ІСТОРІЄЮ

Змістовий модуль I.

Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки

Практичне заняття 1

Спеціальна педагогіка як наука про освіту осіб з ООП. Понятійно-категоріальний апарат спеціальної педагогіки План заняття

I. Теоретична частина.

1. Назвіть предмет і об'єкт спеціальної педагогіки.
2. Охарактеризуйте мету та основні завдання спеціальної педагогіки.
3. Охарактеризуйте галузі спеціальної педагогіки.
4. Складіть схему зв'язків спеціальної педагогіки з іншими науками.
5. Визначте сутність процесів навчання і виховання з погляду спеціальної педагогіки.
6. Дайте визначення основним категоріям і поняттям спеціальної педагогіки.

II. *Практична частина:* скласти ментальну карту понятійно-категоріального апарату (на основі матеріалів до розділу: «Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 5-54).

III. Тестування з теми.

Рекомендована основна література [1-5]

Рекомендована додаткова література [3-5, 7, 14, 18, 20, 23]

Практичне заняття 2

Концептуальні та теоретичні засади спеціальної педагогіки План заняття

I. Теоретична частина.

1. *Охарактеризуйте* концепцію про культурно-історичне походження психіки і формування вищих психічних функцій дитини.
2. Охарактеризуйте концепцію про закономірності психічного розвитку в нормі та патології. Розкрийте зміст вчення про структуру порушення (дефекту).
3. Охарактеризуйте концепцію про провідну роль навчання в розвитку дитини.
4. Коротко висвітліть зміст статті Л.С. Виготського, присвяченій проблемам навчання, виховання і розвитку дітей з порушеннями розвитку (стаття за вибором студента).

II. *Тестування з теми.*

Рекомендована основна література [2, 3, 5]

Рекомендована додаткова література [5, 6, 7, 11, 14, 18, 20]

Практичне заняття 3

Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні. Принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами

План заняття

I. *Теоретична частина.*

1. Охарактеризуйте сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні у контексті реалізації Концепції «Нова українська школа».

2. Розкрийте суть поняття «принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами».

II. *Практична частина* (робота в групах): охарактеризувати принцип організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами та навести приклади його реалізації в освітньому процесі.

III. *Тестування з теми.*

Рекомендована основна література [2, 5]

Рекомендована додаткова література [11, 17, 23]

Змістовий модуль II.

Історія становлення і розвитку систем спеціальної освіти

Практичне заняття 4

Історія становлення і розвитку систем спеціальної освіти

План заняття

I. *Теоретична частина.*

1. Розкрийте періодизацію еволюції ставлення суспільства і держави та осіб з порушеннями психофізичного розвитку (М. Малофєєв).

2. Охарактеризуйте ставлення до дітей з інвалідністю в античному суспільстві.

3. Охарактеризуйте формування системи опіки та лікувальної допомоги людям з порушеннями розвитку в Київській Русі та в країнах Західної Європи.

4. Розкрийте зародження системи спеціальної освіти в Російській імперії та в країнах Західної Європи.

II. *Практична частина*: скласти ментальну карту етапів розвитку спеціальної освіти (на основі матеріалів розділу: «Історичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 55-73 та періодизації еволюції ставлення суспільства і держави та осіб з порушеннями психофізичного розвитку М. Малофєєва).

Рекомендована основна література [1, 4]
Рекомендована додаткова література [6, 10, 11, 16, 19]

Практичне заняття 5

Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Розкрийте здобутки радянської системи спеціальної освіти.
2. Відтворіть історію розвитку української дефектології.
3. Охарактеризуйте етапи розвитку освіти дітей з особливими потребами за часів незалежності України (за періодизацією О.М. Таранченко).

II. Практична частина: скласти ментальну карту етапів розвитку спеціальної педагогіки (на основі матеріалів розділу: «Історичні аспекти розвитку вітчизняної спеціальної педагогіки» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 55-73).

III. Перевірка виконання завдання щодо вивчення наукового доробку відомих українських науковців-дефектологів, які зробили значний внесок у розвиток вітчизняної спеціальної педагогіки (у вигляді презентації).

Рекомендована основна література [1, 4]
Рекомендована додаткова література [2, 6, 10, 19, 22]

Змістовий модуль III. Педагогічні системи освіти дітей з особливими освітніми потребами

Практичне заняття 6

Педагогічні системи освіти дітей з сенсорними порушеннями

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Дайте порівняльну характеристику дітей з порушеннями слуху і порушеннями зору.
2. Охарактеризуйте основні психічні особливості дітей з порушеннями слуху.
3. Охарактеризуйте основні психічні особливості дітей з порушеннями зору.
4. Визначте основні особливості організації і змісту навчання дітей з порушеннями зору та слуху.
5. Охарактеризуйте основні напрями корекційно-розвивальної роботи з глухими та слабочуючими дітьми.
6. Охарактеризуйте основні напрями корекційно-розвивальної роботи зі сліпими та слабозорими дітьми.

II. Практична частина. Тренінгові вправи «Очі в моїх долонях або світ за межами видимого».

1. Визначте, яку роль для сліпих та слабозорих відіграють дотик, слух і мовлення.
2. Ознайомлення із засобами спілкування і навчання, які використовуються в освітньому процесі дітей з порушеннями слуху і зору (шрифтом Брайля і дактильною азбукою).

III. Перевірка виконання завдань:

1. Скласти ментальну карту порівняльної психолого-педагогічної характеристики дітей з порушеннями зору та слуху (на основі матеріалів розділів розділу «Загальна характеристика дітей із сенсорними порушеннями» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 114-174).

2. Проаналізувати напрями навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з порушеннями слуху у програмі:

[Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями слуху \(глухі, зі зниженим слухом, з кохлеарними імплантатами\) \(за редакцією К. В. Луцько\).](#)

3. Проаналізувати напрями навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з порушеннями слуху і зору у Програмах, розміщених на сайті Інституту модернізації змісту освіти за посиланням:

<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyini-programi/>

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [3, 5, 8, 9, 12,14, 21, 24]

Практичне заняття 7

Педагогічні системи освіти дітей з ментальними порушеннями

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Дайте порівняльну характеристику дітей з інтелектуальними порушеннями та труднощами у навчанні.
2. Дайте клініко-психолого-педагогічну характеристику дітей з інтелектуальною недостатністю.
3. Назвіть групи дітей з труднощами в навчанні, обумовленими затримкою психічного розвитку, які виділила К.С. Лебединська. Охарактеризуйте кожну з них.
4. Визначте основні завдання і розкрийте зміст діяльності спеціального ЗДО для дітей з інтелектуальними порушеннями.
5. Визначте основні завдання і розкрийте зміст діяльності спеціальної школи для дітей з інтелектуальними порушеннями.
6. Охарактеризуйте основні напрями корекційно-компенсаторної роботи з дітьми дошкільного і молодшого шкільного віку з труднощами в навчанні.

II. Практична частина. Робота в групах.

Скласти ментальну карту порівняльної психолого-педагогічної характеристики дітей з інтелектуальними порушеннями та труднощами у

навчанні (на основі матеріалів розділів «Загальна характеристика дітей з труднощами у навчанні», «Загальна характеристика дітей з порушеннями інтелекту» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 261-301).

III. *Перевірка виконання завдання* з аналізу напрямів корекційно-розвивальної роботи з дітьми дошкільного віку з розумовою відсталістю, визначені у Програмі розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю / І. М. Дуброва, В. П. Лощених, Л. П. Шмалько. – К., 2013. – 261 с. – Режим доступу:

IV. *Перевірка виконання завдання* з аналізу напрямів навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями за посиланням:

<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyni-programi/>

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [5, 14, 21, 25]

Практичне заняття 8

Педагогічні системи освіти дітей з тяжкими порушеннями мовлення та порушеннями опорно-рухового апарату

I. Теоретична частина.

1. Охарактеризуйте порушення опорно-рухового апарату.
2. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з порушеннями опорно-рухового апарату.
3. Розкрийте особливості психічного та мовленнєвого розвитку дітей із ДЦП.
4. Розкрийте напрями освітньої (навчально-виховної і корекційно-компенсаторної) роботи у спеціальних закладах дошкільної та загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
5. Визначте засоби спілкування і навчання, які використовуються в освітньому процесі дітей з порушеннями мовлення та опорно-рухового апарату.

II. *Практична частина*: скласти ментальну карту психолого-педагогічної характеристики дітей з порушеннями ОРА (на основі матеріалів розділу: «Загальна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 213-233).

III. *Перевірка виконання завдання* з аналізу напрямів навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними порушеннями за посиланням:

<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/korektsiyni-programi/>

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [1, 5, 14, 15, 21, 25]

Практичне заняття 9
Педагогічні системи освіти дітей з розладами аутистичного спектра та поведінковими порушеннями
План заняття

I. Теоретична частина.

1. Охарактеризуйте особливості мовленнєвого та психічного розвитку дітей з аутизмом.
2. Визначте основні особливості організації навчання дітей з РАС.
3. Охарактеризуйте основні напрями корекційно-розвивальної роботи з дітьми з РАС.
4. Розкрийте поняття «синдром дефіциту уваги та гіперактивності» та причини його виникнення.
5. Розкрийте форми СДУГ та особливості корекційно-розвивальної роботи з дітьми зі СДУГ.

II. Практична частина. Скласти ментальну карту психолого-педагогічної характеристики дітей з РАС (на основі матеріалів розділу: «Загальна характеристика дітей з первазивними порушеннями розвитку» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 234-255).

III. Перевірка виконання завдання з аналізу напрямів навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дітьми з РАС (за матеріалами Комплексної програми розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт» / Наук. кер. та заг. ред. Т. В. Скрипник. – К. : „Гнозіс”, 2013. – 200 с.)

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/navchalni-programi.html>

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [5, 13, 14, 16, 27]

Практичне заняття 10
Педагогічні системи освіти дітей зі складними та множинними порушеннями
План заняття

I. Теоретична частина.

1. Охарактеризуйте класифікації дітей зі складними і множинними порушеннями.
2. Визначте особливості психофізичного розвитку сліпоглухих дітей.
3. Визначте особливості психофізичного розвитку дітей з поєднанням сенсорного й інтелектуального порушення.
4. Опишіть особливості організації навчання та виховання дітей зі складними і множинними порушеннями.
5. Визначте завдання психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини зі складним порушенням.

II. Практична частина. Робота в міні-групах. Скласти ментальну карту психолого-педагогічної характеристики дітей зі складними та множинними

порушеннями (на основі матеріалів розділу: «Загальна характеристика дітей зі складними і множинними порушеннями» з навчального посібника: Спеціальна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (автори: О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – С. 234-255).

Рекомендована основна література [2-4]

Рекомендована додаткова література [5, 13, 14]

1